

H. Rossier

Beschouwing over

**HET BOEK VAN DE
PROFEET JONA**

Oude Sporen

INHOUD

INLEIDING.....	4
DE GETUIGE.....	6
Verantwoordelijkheid	6
Ongehoorzaamheid en haar gevolgen	7
Te kort geschoten	8
Onverschilligheid.....	10
De wereld Gods instrument	11
Zelfoordeel en redding.....	12
DE PROFEET	14
Een barmhartig en genadig God.....	14
Eigen belang op de voorgrond.....	15
Nog niets geleerd.....	17
De les van Jona voor ons	18
DE VOLKEN	20
Jona, type van Israël.....	20
Tot heil voor de volken.....	21
Een offer nodig.....	22
Het oordeel uitgesteld	23
ISRAËL.....	25
De toestand van het volk	25
Het teken van Jona.....	26
HET OVERBLIJFSEL	28
Bekering en herstel.....	28
God antwoordt op het gebed in de benauwdheid.....	29
Ervaringen als gevolg van de gebedsverhoring	30
Het oordeel over de zonde	32
De redding komt van de Here.....	33

DE CHRISTUS.....	35
Het teken van Jona.....	35
Christus meer dan Jona.....	36
De benauwdheid van Christus.....	37
 GOD.....	 40
Een God die redt en verlost.....	40
God als schepper en onderhouder van alle mensen.....	40
Gods alles omvattende liefde en voorzienigheid.....	41
De geschiedenis van de mens.....	43

INLEIDING

Het boek Jona bevat eigenlijk geen profetie, of beter gezegd het bevat er maar één, die niet vervuld werd, doordat de inwoners van Nineve zich bekeerden. Honderd jaar later sprak een andere profeet, Nahum, opnieuw het uitgestelde oordeel uit over deze grote stad. Het werd pas na ongeveer een eeuw voltrokken. Men moet overigens in het vonnis over Nineve niet het voornaamste onderricht van het boek Jona zoeken. Het stelt ons namelijk, van het begin tot het einde, *de persoon van de profeet zelf* voor. Deze omstandigheid, gevoegd bij het merkwaardige feit, dat dit boek ons spreekt van Gods wegen *in genade ten opzichte van de volken*, geeft het een unieke plaats onder de profetieën van het oude testament. Wat Jona betreft, kan men zeggen dat hij zelf *de profetie in actie* was, een mens die *teken*, maar ook een *type* was. In hem zien we allereerst het beeld van zijn eigen verworpen volk, in benauwdheid verzonken, doch daarna uit de diepte van de afgrond herrezen. Daartoe alleen blijft zijn geschiedenis echter niet beperkt. Jona was een getuige die zich van God afgewend heeft, een hoogmoedig profeet. In zijn persoon zien we achtereenvolgens en dikwijls tezamen een beeld van het schuldige volk als geheel, en van het bekeerde overblijfsel.

Bovendien stelt hij ons profetisch voor een verborgen persoon, één "die meer is dan Jona", de Heer Jezus, die nu is verrezen ten behoeve van de verlossing van het volk van God. Ten slotte vinden we, als hoogtepunt van dit wonderschone verhaal, een openbaring van God zelf. We leren zijn voorzienigheid kennen, zijn heiligheid, zijn gerechtigheid in het oordeel, zijn grote lankmoedigheid, zijn onbeperkte genade. God zal het laatste woord hebben in al zijn wegen met de mens, met Israël en de volken.

Wat we zojuist gezegd hebben, verklaart waarom we de beschouwing van dit bijbelboek hebben verdeeld in zeven hoofdstukken met de titels:

- De getuige
- De profeet
- Het volk Israël
- Het overblijfsel
- De Christus
- God

We zullen dus niet, zoals anders gebruikelijk, de hoofdstukken uit de bijbel bij onze overdenking op de voet volgen, maar enkele kenmerkende trekken en beelden in deze profetie belichten.

DE GETUIGE

Verantwoordelijkheid

Tussen de mens die als gevolg van de zondeval zondaar geworden is, en de mens die door het geloof in de Zaligmaker en *op* grond van de verlossing geheiligd is, bestaat een ontzaglijk groot verschil.

Adam was vóór de zondeval onschuldig en verantwoordelijk om in afhankelijkheid van God te leven. Nadat hij door de val zijn onschuld en afhankelijkheid verloren had, bleef hij nog steeds verantwoordelijk. Als zondaar had hij toen echter de kennis van goed en kwaad, d.w.z. een geweten, dat hem oordeelde. Dit geweten maakte dat hij niet te verontschuldigen was, en het veroordeelde hem. Hij wist wat goed en wat kwaad was. Het enige wat hij had overgehouden was het absolute onvermogen om het goede te doen, en de wil om het kwade te doen.

Heel anders staat het met de gelovige, de heilige, *de getuige van God* in deze wereld. Al draagt hij in zich het vlees, de zondige natuur van de eerste Adam, door het geloof heeft hij een nieuwe natuur ontvangen, het Goddelijk leven, de Geest van God, die de kracht van dit leven is. Hij is bekwaam gemaakt het goede te doen en het boze te weerstaan. Dat maakt hem zonder twijfel dubbel verantwoordelijk. Zijn geweten waarschuwt hem ten aanzien van goed en kwaad. Er zijn voor hem twee mogelijkheden: gehoorzamen aan de leiding van de Heilige Geest en van het nieuwe leven dat hij bezit, of gehoorzamen aan het vlees dat in hem is. Nu hij dus dubbel verantwoordelijk is, is hij ook als hij zondigt, in dubbele mate niet te verontschuldigen. Want de kracht van de Heilige Geest en van de nieuwe mens staan tot zijn beschikking, die duizendmaal de macht van het vlees en van de oude mens overtreffen.

Ongehoorzaamheid en haar gevolgen

De gevolgen van de zonde zijn verschillend voor de mens zonder God, van wie gezegd wordt dat hij *"in het vlees"* is (Rom. 8:8), en voor de gelovige als hij *naar* het vlees leeft (Rom. 8:12, 13), omdat *hij* de macht bezit naar de Geest te wandelen. De zondaar kan slechts de dood en het oordeel verwachten. De gelovige ontvangt, als hij zondigt, de kastijding of de tucht van God, die over hem en over alle gelovigen wordt uitgeoefend, opdat zij *"niet met de wereld veroordeeld worden"* (1 Kor. 11:32).

Zo was dat het geval bij Jona. Hij was een gelovige, een afgezonderde; hij stond met God in verbinding; hem was een getuigenis toevertrouwd. Maar toen hij voor een bevel van de Here geplaatst werd, liet hij zich daarvan afkeren door de wil van het vlees, dat vijandschap is tegen God. Hoewel hij een gelovige en een getuige was, handelde hij niet beter dan de door Satan bedrogen Adam. Jona was ongehoorzaam aan een uitdrukkelijk bevel van God. Zijn geval was zelfs erger dan dat van de onschuldige Adam, die door Satan verleid was. Door het geloof bezat hij immers een nieuwe natuur, was hij in staat het goede te kiezen en het boze en de verleiding te verwerpen.

Adam was ongehoorzaam aan God en had de vermetelheid zich er over te verontschuldigen (Gen. 3:12). Jona gehoorzaamde God niet en waagde het de Here de reden daarvan te geven (Jona 4:2). Maar bij God geldt geen enkel excuus, geen enkel motief om Hem ongehoorzaam te zijn. Van een gelovige nog veel minder dan van Adam. Van het begin van zijn geestelijk leven af bezit de gelovige van deze tijd *"geloofsgehoorzaamheid"* aan het evangelie, als de kracht van God waardoor hij behouden is (Rom. 1:5, 16). Al bij de eerste stap op deze nieuwe weg is hij door de Geest *"geheiligd tot gehoorzaamheid van Jezus Christus"* (1 Petr. 1:2), d.w.z. om te gehoorzamen zoals Hij deed.

Zowel voor Jona als voor Adam was het eerste gevolg van de ongehoorzaamheid hetzelfde. Adam ontvluchtte de tegenwoordigheid van God die hem zocht, en verborg zich tussen het geboomte in de hof; Jona maakte zich op om naar Tarsis te vluchten "weg van het aangezicht des Heren" (hfdst. 1:3).

Welke van deze beide daden was het ergste? Zeer zeker de tweede, want Jona was een gelovige, die voortdurend in nauwe betrekkingen tot God stond. Wanneer we van onze beste vriend wegvlugten om ons aan de plicht te onttrekken aan zijn wens te voldoen, hoe zwaar beledigen we door zo'n handelwijze dan hem die ons liefheeft! Maar waar Adam en Jona faalden, was er één mens, Christus Jezus, die stand hield en staande bleef. Hij had geen bepaald gebod nodig om te gehoorzamen, hoewel Hij ook de geboden van zijn Vader bewaarde (Joh. 15:10). Hij volbracht Gods wil, zonder dat God het Hem vroeg. Ik kom om uw wil te doen (Hebr. 10:7) heeft Hij gezegd. Dat is meer dan gehoorzaamheid; dat is een wil die samensmelt met en geheel opgaat in de wil van een ander, zich er mee vereenzelvigd en voedt: "Mijn voedsel is, dat Ik de wil doe van Hem die Mij heeft gezonden en zijn werk volbreng" (Joh. 4:34).

Te kort geschoten

Het tweede gevolg van Adams ongehoorzaamheid liet niet op zich wachten. Goedschiks of kwaadschiks, hij moest te voorschijn komen, in zijn naaktheid, vóór het aangezicht van Hem voor wie hij vluchtte, om de uitspraak van zijn vonnis te horen. Dat laatste was onherroepelijk, doch desondanks kon de genade van God voorzieningen treffen. Adam verscheen voor God vóór dat het vonnis *uitgevoerd* werd, en dat was zijn behoud. Hij vond redding bij God, die klederen der gerechtigheid bezat voor hem en zijn vrouw.

Jona bezorgde zich door zijn eigen schuld *een kastijding, die oneindig veel pijnlijker was dan die van Adam*. Het is wel nodig dat de kinderen Gods over dit feit nadenken en het overwegen.

Laten we daarom deze man Gods volgen op zijn reis naar Tarsis, waarop hij zulke vreselijke ervaringen opdeed. Hij betaalde de vrachtprijs (hfdst: 1:3) en daarmee voldeed aan zijn plicht tegenover de mensen, maar hij schoot te kort schoot in zijn plicht ten opzichte van God. De vervulling van die plicht tegenover de mensen had echter tot resultaat, dat de afstand die Jona van de Here scheidde, nog groter werd. Zo gaat het dikwijls. Gedreven door een opstandige geest "betaalt men zijn plaats". Door aan bepaalde verplichtingen te voldoen, onttrekt men zich aan een veel hogere plicht, n.l. die van te gehoorzamen aan God. Men komt verplichtingen na aan gezin en maatschappij, aan stad en volk, men voldoet zijn schulden en - men is ongehoorzaam aan het uitdrukkelijk bevel van God. Voor Jona betekende dit bevel: *van Hem te getuigen*. Hij was geroepen om voor de wereld Gods getuige te zijn. In een wereld van zonde en vervreemding van Hem, een wereld die het oordeel tegemoet snelt, zoekt God naar gelovigen die van Hem willen getuigen. Dit is juist een van de belangrijke punten van het boek Jona. De wereld ligt onder het oordeel besloten, maar vóór de voltrekking van het vonnis wil God, dat de zijnen getuigenis afleggen van zijn gerechtigheid, opdat in de harten bekering gewerkt wordt en Hij genade bewijzen kan. Zo was het ook in de tijd van de profeet Jona.

God had vroeger dit getuigenis aan zijn volk Israël toevertrouwd. Toen dit volk daaraan ongehoorzaam geworden was, heeft Hij het de gemeente in handen gegeven. De gemeente, in zijn verantwoordelijkheid gezien, verloochende de waarheid en zal daardoor ten slotte deel uitmaken van het afvallige naamchristendom. Maar dit is eigenlijk een onderwerp dat in het oude testament niet behandeld wordt. Ten slotte zal in de toekomst een joods overblijfsel de trouwe getuige van de Heer onder de volken zijn. In het verleden heeft Israël, en hebben ook zijn leidlieden dit nooit kunnen wezen. Op bedekte wijze wordt in het boek Jona van dit overblijfsel gesproken, zoals we later zullen zien.

Onverschilligheid

Doch keren we terug tot Jona als vertegenwoordiger van de gelovigen, de getuigen van God in deze wereld. Opdat zijn ongehoorzaamheid hem ten slotte niet zou brengen onder het oordeel van God, zoals die van de zondige mens, moest hij op zijn weg, die hem steeds verder van God voerde, worden staande gehouden. Het Woord zegt: "De Here wierp een hevige wind op de zee en er ontstond een zware storm op de zee, zodat het schip dreigde te worden stukgeslagen" (hfdst. 1:4). Dit was nog maar het begin van Gods kastijding over zijn dienstknecht, doch zij vormde de inleiding tot zijn wegen in genade jegens de volken. En Jona lag onder in het schip en "was in een diepe slaap gevallen" (hfdst. 1:5).

Dikwijls laten de meest dreigende omstandigheden het geweten van Gods kinderen onbewogen. Noch het stormgetij, noch de nood der schepelingen raakten Jona. Hij besepte niet, dat hij persoonlijk onder het oordeel lag van de God die hij beledigd had, en hij was niet met vrees vervuld. Dat is de onverschilligheid, de lauwheid van een ingeslapen geweten. De zondaar, wat zijn geestelijke toestand betreft, is slapend; als kind van de duisternis en van de nacht slaapt hij (1 Tess. 5:4 en 7). Maar dat een Jona, een zoon van het licht, sliep, is wel heel ernstig.

Helaas komt het maar al te veel voor! De discipelen sliepen onder het *lijden* van hun Heer in Getsemane; zij sliepen bij zijn *verheerlijking* op de heilige berg. Jona sliep tijdens het oordeel dat de mensen op het schip trof, zonder te bedenken dat het voor hemzelf bestemd was.

Heel vaak hebben we ons tijdens het woeden van een verschrikkelijke oorlog afgevraagd, of de gelovigen ontwaken zouden bij de gedachte dat deze in de eerste plaats bedoeld was om hen tot nadenken te stemmen. Zeker, God die rijk is aan barmhartigheid en hulp, maakt van een ramp gebruik om andere doeleinden te bereiken en andere plannen uit te voeren,

zoals we verder zullen zien. Laten we echter niet vergeten, dat in Jona's geval het eerste doel van de storm was om tot het geweten van de dienstknecht van de Heer te spreken.

De wereld Gods instrument

Meer dan eens moet tot onze schaamte en schande *de wereld* ons wakker schudden: "En de gezagvoerder kwam bij hem en zeide tot hem: Hoe kunt gij zó vast slapen! Sta op, roep tot uw God, misschien zal die god onzer gedenken, zodat wij niet vergaan" (hfdst. 1:6). Het is alsof hij wilde zeggen: Jij, dienstknecht van God, denk je niet aan hen die dreigen te vergaan? Ben jij zó verhard in je egoïsme? Wij werken, wij pijnigen ons af, wij offeren alles op wat we hebben, onze hele lading gaat in dit noodweer verloren. Wat doe jij? Bidt jij, smeed jij je God? Wij roepen tenminste ieder tot onze god! Is het niet waar, dat de wereld heel vaak het recht heeft zó tot Gods kinderen te spreken, omdat zij niet begrijpen, dat het oordeel over hen komt?

God zocht Jona, de getuige, zoals Hij eens Adam, de zondaar, opzocht. De "gezagvoerder" was een instrument in de hand van God, die eens tot Adam sprak: "Waar zijt gij?" Maar hier, eerste vernedering voor Jona, was de wereld het instrument, waardoor God Jona tot het besef bracht, dat hij verloren zou gaan. Deze mensen waren onwetenden, zonder kennis van de God tot wie zij zich wendden. Maar zij waren oprecht. De Here antwoordde hen door middel van het lot en maakte hun bekend, dat Hij met zijn getuige bezig was. Tweede vernedering voor Jona: hij, de jood, ontving geen enkele rechtstreekse mededeling van God. Meer nog, en dat was de laatste vernedering, het was opnieuw de wereld die tot Jona zei: "Wat hebt gij toch gedaan?" (hfdst. 1:10). Voorheen had God zelf tot Eva gezegd: "Wat hebt gij gedaan?" (Gen. 3:13). De wereld werd rechter over de daden van een getuige van de Heer. Wat! Je hebt zelf beleden dat je "de Here, de God des hemels, die de zee en het droge gemaakt heeft", vreest (hfdst. 1:9), en je vlucht voor Hem weg! Het

geweten van deze heidenen was rechtschapener dan, en niet zo in slaap als dat van Jona! Maar eindelijk werd ook zijn geweten geraakt. Jona erkende de volkomen rechtvaardigheid van het oordeel van God: "Neemt mij op en werpt mij in de zee" (hfdst. 1:12). Hij wist, dat hij verdiende in de diepte geworpen te worden. Voor u zal redding zijn, zei hij tegen de schepelingen, maar ik heb verdiend het leven te verliezen. Hij ontving, evenals Adam, het vonnis des doods, maar over hem werd het *op 't zelfde ogenblik* voltrokken.

Elke gelovige van deze tijd kan het ook zeggen: "Ik ben gestorven; ik houd me dood; ik ben met Christus gekruisigd. Ja, het oordeel over mij is rechtvaardig en dat wil ik getuigen. Maar in de diepte der baren en golven vind ik Christus, die Zich met mij één gemaakt heeft in het oordeel, om mij te verlossen! "

Zelfoordeel en redding

God kwam inderdaad tussenbeide. En waarom zou Hij het niet doen? Een ander, meer dan Jona, heeft zijn plaats ingenomen. In het ingewand van de vis, onder de tucht en in diepe smart, hervond de schuldige getuige de afhankelijkheid, die hij zo dwaas verloren had: *hij bad* (hfdst. 2:1). Nooit zou hij het gewaagd hebben ongehoorzaam te zijn, indien hij door het gebed afhankelijk was gebleven. Het verlaten van de afhankelijkheid had de eerste Adam in het verderf gestort. Hier moest de getuige van God haar weer leren als iets geheel nieuws. Op dit herstel kon God slechts antwoorden met verlossing. Jona erkende dat deze zegen *alleen te danken was aan Gods genade*: "de redding (het heil) is des Heren" (hfdst. 2:9). Daarvan sprak Elihu in het boek Job: "Dan zingt hij ten aanhoren van de mensen en zegt: Ik had gezondigd en het recht gebogen, maar het werd mij niet vergolden. *Hij heeft mijn ziel bevrijd van de gang naar de groeve* en mijn leven verlustigt zich in het licht" (Job 33:27, 28). Dat was dus de vrucht voor de getuige van de Heer: volledige zelfveroordeling, verdiepte

kennis van de genade. Voortaan zou Jona niet meer wegluchten om aan de Here te ontkomen.

DE PROFEET

Een barmhartig en genadig God

Voordat Jona bevel kreeg naar Nineve te gaan, was hij belast geweest met een profetische zending aan Israël. Deze gebeurtenis had onder Jerobeam II plaats gevonden, of vrij kort voor deze koning aan de macht kwam. In 2 Kon. 14:25 wordt gezegd dat Jerobeam " het gebied heroverde van Israel, van de weg naar Hamat tot de zee der Vlakte, volgens het woord dat de HERE, de God van Israel, gesproken had door zijn knecht, de profeet Jona, de zoon van Amittai, uit Gat-hachefer". Hosea, Amos en ongetwijfeld ook Jona kenden de droevige toestand van de tien stammen en van het koningschap in Israël. Met grote verontwaardiging hadden Hosea en Amos gewezen op de zonden van dit volk en van zijn leidslieden, bij de aankondiging van het oordeel over beiden! Echter: "de Here had gezien, dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met hoog als met laag gedaan was en dat er geen helper was voor Israël. Maar de Here had niet gezegd, dat Hij de naam van Israël van onder de hemel zou uitwissen; dus verloste Hij hen door Jerobeam, de zoon van Joas" (2 Kon. 14:26, 27). En op een andere plaats wordt gezegd: "En de Here gaf aan Israël een verlosser, zodat zij onder de overheersing van Aram uitkwamen" (2 Kon. 13:5). Terwijl dus de andere profeten de oordelen van God over Israël aankondigden, werd aan Jona opgedragen een kortstondige bevrijding te prediken door een tot dit doel verwekte verlosser (onafhankelijk overigens van diens karakter). Israëls gebied werd hersteld; Hamath, voornaamste slagboom tegen de vijanden die uit het noorden kwamen, werd heroverd. Jona was uitverkoren om deze barmhartigheid van God bekend te maken in de dagen dat Israël onder het verschrikkelijke juk van de koning van Syrië zuchtte. Een profeet die alleen redding aankondigde, was een ongewone verschijning in Israël, zoal niet uniek, dan tenminste heel zeldzaam. Toen hij naar Nineve

gezonden werd, kende Jona de Here dus (en later erkende hij dat) als "een genadig en barmhartig God, lankmoedig, groot van goedertierenheid en berouw hebbend over het kwaad" (hfdst. 4:2). Toen het om Israël ging, had hij niet gearzeld de bevrijding van zijn volk aan te kondigen. Zijn hart verheugde zich daarover, en de liefde tot zijn volk vond er voldoening in. Maar in zijn geestelijke hoogmoed kon hij geen opdracht aanvaarden, die alleen speciaal voor de volken bestemd was. Hij zou er nog mee ingestemd hebben, als hij er zeker van was geweest, dat de bedreiging van de verwoesting van Nineve ook uitgevoerd zou worden. Hij had echter reeds ervaring opgedaan met de barmhartigheid van de Here, zoals God Zich trouwens vroeger aan Mozes had geopenbaard: "Here, Here, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, die goedertierenheid bestendigt aan duizenden, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft" (Ex. 34:6, 7). Jona was bereid een (overigens door de wet getemperde) genade te erkennen ten opzichte van zijn volk, maar hij kon die niet aanvaarden wanneer het ging om de volken *die de afgoden dienden*. God had aan hen de wet niet gegeven; hoe was het dan aan te nemen, dat ook aan hen vrije genade verleend werd?

Eigen belang op de voorgrond

Er was echter nog een andere reden en wellicht de belangrijkste, die de profeet tot ongehoorzaamheid dreef: Jona dacht aan *zichzelf*. We zien dat in zijn hele gedrag, beschreven in de hoofdstukken 3 en 4. Hij ging naar Nineve en riep: "Nog veertig dagen en Nineve wordt onderstboven gekeerd". Maar als dat niet gebeurde? Als God berouw had over het kwaad dat Hij gesproken had? Wat zou er dan van zijn karakter als profeet worden? Gods barmhartigheid zou de ineenstorting betekenen van *zijn* gezag en *zijn* waardigheid! Het kwam geen ogenblik in zijn gedachten op, dat Nineve zich kon bekeren en dat daardoor de loop van Gods wegen met deze stad kon veranderen. Toch hadden andere profeten, en later de grootste

onder hen, Johannes de dooper, het oordeel *en* de bekering gepredikt. Zo'n zending begeerde Jona helemaal niet. Hij wilde *zijn* karakter, *zijn* waardigheid, *zijn* gezag als profeet veiligstellen. Wat zou er van al deze kenmerken terecht komen, indien zijn voorspelling niet uitkwam. Toen hij van tevoren de herovering van Hamath aangekondigd had, had zijn woord hem bij het volk ingang doen vinden. Thans wenste hij hetzelfde door de voorspelling van het naderend oordeel over de volken. Wat is het egoïsme van de mens toch een droevig ding! Maar het is nog treuriger, als het bij een profeet gevonden wordt! Daarom vluchtte Jona weg en droeg hij de straf voor deze daad van ongehoorzaamheid. Hoeveel christelijke roeping is onvruchtbaar gemaakt door de eigenwilligheid van Gods dienstknechten, wat ook hun beweegredenen geweest zijn. Jona zei bij zichzelf: God wil me naar Nineve zenden, ik ga liever naar Tarsis in Spanje! Een soortgelijke gedachtegang is in onze dagen zó ingeslopen onder de discipelen van de Heer, dat zij een dergelijke ongehoorzaamheid heel natuurlijk vinden. Men scheept zich in op het vaartuig dat hen steeds verder verwijderd van het door God aangewezen doel. Men doet nog erger dan Jona, want men versiert deze ongehoorzaamheid met de naam van Goddelijke opdracht en gehoorzaamheid aan de leiding van de Geest. In zekere zin was Jona minder schuldig dan zij over wie we het hebben, want hij schroomde niet te verklaren, dat hij vluchtte voor het aangezicht van de Heer (hfdst. 1:10). Maar aan de andere kant was hij schuldiger dan zij, want hij *wist* dat hij zijn eigen wil deed door te vluchten. Bij vele gelovigen is het vaak louter onwetendheid, zodat de tucht hun dan ook bespaard blijft, terwijl "de slaaf, die de wil van zijn heer geweten, en zich niet bereid, noch naar zijn wil gedaan heeft, met vele slagen geslagen zal worden" (Luc. 12:47).

Mochten de dienstknechten en evangelisten, die niet weten wat werkelijk een roeping van God is, toch oprecht zijn voor Hem en hun geweten niet geruststellen door gehoorzaamheid te noemen, wat daarvan juist het tegendeel is.

Nog niets geleerd

Uit het slot van hoofdstuk 2 zou men kunnen afleiden dat Jona, als *getuige*, door de tucht zijn les had geleerd. De vis had hem op het droge uitgespuwd, en de oude Jona, helaas in zoveel opzichten aan Adam gelijk, was in figuurlijke zin een opgestane Jona geworden. Maar als *profeet* was hij er nog verre van zijn hele les te kennen, een les die blijkbaar volgens dit verhaal heel moeilijk te leren valt. Hij had onder de kastijding ongetwijfeld de ervaring opgedaan, dat het hard is tegen de prikkels achteruit te slaan, en dat hij, koste wat wil, *te gehoorzamen had*. Na de tweede aanmaning weigerde hij dan ook niet te doen wat de Here hem beval: "Toen maakte Jona zich op en ging naar Nineve, overeenkomstig het woord des Heren" (hfdst. 3:3). Maar hoe en in welke geest ging hij? Als een jood, die gehoorzaamde onder de wet, in een ~ geest van nationale hoogmoed en eigengerechtigheid, met de gedachte dat God de volken *moet* oordelen, omdat zij vervreemd zijn van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld (Ef. 2:12). Jona moest leren, dat het laatste woord van een profeet niet het oordeel is. Hoe zeker het ook is, er blijft nog hoop zolang het vonnis nog niet voltrokken is. "Nog veertig dagen". Eens was er niet meer tijd nodig geweest om het oordeel ter zijde te stellen door de voorspraak van een Mozes (Ex. 24:18; 34:28), noch later om de listen van Satan te verijdelen door de gehoorzaamheid van Christus. *Het laatste woord* van de profetie is *de genade* en *de heerlijkheid*, en dat vermoedde Jona helemaal niet. Zijn hart was wettisch gezind, trots, hard, en vond behagen in het oordeel. Hij, die zo juist door hetzelfde oordeel getroffen was, had de genade moeten kennen, niet alleen omdat hij die vroeger zelf had verkondigd, maar ook omdat hij er zelf het voorwerp van geweest was. Wat is de hardvochtigheid van 's mensen hart toch groot, vooral als dat hart klopt onder een profetenmantel! Hoe verootmoedigend is het voor ons te bedenken, dat wij onze les zo moeilijk leren!

De les van Jona voor ons

Jona's profetie heeft een geweldige uitwerking gehad op het geweten van de mensen in Nineve. Gods doel werd bereikt, want wanneer Hij zijn oordelen bekend maakt, gebeurt dat opdat de zielen zich zullen bekeren en tot Hem terugkomen. Dan kan het hart van God zich in genade openbaren. Toen die genade evenwel betoond werd, maakten de hoogmoed en eigengerechtigheid van de profeet plaats voor een bedekte wrevel.

Dat heeft de joden eigenlijk steeds gekarakteriseerd. Zij werden toornig, wanneer zij zagen, dat het heil aan de volken verkondigd werd. Zij konden niet verdragen met hen op dezelfde wijze onder het oordeel te worden gezet. Jona doet ons denken aan de broer van de verloren zoon, die boos op zijn vader was en niet wilde binnengaan, omdat zijn broer een voorwerp van genade en blijdschap was. Evenals de vader uit de gelijkenis deze zoon terecht wees, berispte God Jona. Dat deed Hij met veel geduld, maar ten slotte liet Hij hem, overgeleverd aan zijn opstandigheid, achter in de hut die hij gemaakt had, zonder beschutting van de wonderboom, in de brandend hete zon. *Hiermee eindigt het verhaal.* Maar al vernemen we niet welke verandering er in het hart van de profeet heeft plaats gevonden, we weten wel, dat Gods barmhartigheid jegens de volken tot op onze dag niet veranderd is, en wij zijn daarvan de gelukkige getuigen.

Het eerste deel van Jona's geschiedenis toont meer genade in 't hart van de profeet dan het tweede. Zo gaat het meer in de loopbaan van dienstknechten van de Heer. Naarmate zij in het oog van de mensen een belangrijker plaats innemen onder de gelovigen, groeit ook hun zelfgenoegzaamheid. Dit loopt ten slotte vaak uit op het koesteren van gedachten die niet in overeenstemming zijn met Gods wil. En zo worden ze dan ongeschikt voor hun dienst. Hoeveel van hen zijn evenals Jona met een afgebroken loopbaan alleen gelaten, omdat zij in zelfvoldaanheid gewandeld hebben, in plaats van toe te nemen

in de kennis van Gods ontfermende genade. In het eerste hoofdstuk zien we, dat de tucht de profeet heel veel geleerd heeft. Hij erkende, en dat was voor hem een smartelijke ervaring, dat hij, de profeet van de Heer, de oorzaak was van het oordeel, dat zijn metgezellen en hun schip overkwam. Hij aanvaardde het oordeel dat hemzelf trof als rechtvaardig en kondigde aan, dat zijn verwerping zou strekken tot hun behoud. Als type zien we daarin het heil voor de volken als gevolg van de terzijdestelling van Israël. Hoeveel kostelijker zou het geweest zijn te zien, dat deze verootmoediging vrucht gedragen had in het tweede deel van de geschiedenis van de profeet.

Laten wij allen een les putten uit deze dingen, en laten we toch vooral niet beginnen waarmee Jona begonnen is. Laten we niet wegluchten van de tegenwoordigheid van de Heer; laten

we in het licht wandelen en zeggen: "Doorgrond en ken mij". Dan zullen we meer dan eens voor een pijnlijke kastijding bewaard blijven. God zendt ons niet als profeten in deze wereld, maar vertrouwt ons een zending toe als dienstknechten. Ons daarvan niet trouw te kwijten, zou zijn zoals Jona deed: God de rug toekeren!

DE VOLKEN

Jona, type van Israël

De toestand waarin Nineve zich bevond, was een beeld van de geestelijke gesteldheid van de heidenen, zoals God hen ziet. De Here zei tegen Jona: "Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en predik tegen haar, want haar boosheid is opgestegen voor mijn aangezicht" (hfdst. 1:2). De boosheid, de volkomen afwezigheid van het goede, ziedaar wat Nineve kenmerkte in de ogen van de heilige God. Zijn lankmoedigheid had die boosheid lange tijd verdragen, maar deze had de gelegenheid te baat genomen om zich tot het uiterste, tot de hoogste grens te ontwikkelen. Er bleef dan ook voor Nineve niets anders over dan het oordeel, tenzij er van Gods zijde een of andere uitweg of redmiddel kwam. Maar wie kon dat aankondigen? De profeet Jona, die hier het type van het volk Israël was, stond onder hetzelfde oordeel. Hij had zich ongehoorzaam en opstandig tegen God getoond, en kon slechts veroordeling verwachten. Een andere profeet, Jesaja, stond later ook voor God, maar hij probeerde niet diens tegenwoordigheid te ontvluchten (Jes. 6) . Voordat hij gezonden werd, erkende hij zijn onreinheid, en werd er van gezuiverd door de gloeiende kool die het brandoffer verteerd had. Toen zei de Here: "Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan?" En de profeet antwoordde: "Hier ben ik, zend mij". God zond hem naar Israël om dit volk het oordeel, dat het weldra treffen zou, aan te kondigen, doch ook de genade, waardoor een zwak overblijfsel gespaard zou worden. Jona, die voor Gods aangezicht had moeten staan, vluchtte uit zijn tegenwoordigheid weg, om *niet* naar de volken gezonden te worden. Nu wilde God juist hen sparen, en dat was Jona zich terdege bewust.

Tot heil voor de volken

De schepelingen waren *het beeld van alle volken*, varende op een schip, dat hen steeds verder van God verwijderde. "Zij riepen ieder tot zijn god" (hfdst. 1:5), maar bij het noodweer waarin ze dreigden onder te gaan, leerden zij wat de stomme afgoden, die niet antwoordden, waard zijn. "Misschien zal die god (de God van Jona) onzer gedenken, zodat wij niet vergaan" (hfdst. 1:6). Doch wat was de oorzaak van de nood, waarin ze zich bevonden? Door onbekendheid met hun eigen toestand schreven ze deze ramp aan iemand anders toe, wellicht aan een van henzelf. "Komt, laat ons het lot werpen, opdat wij te weten komen *door wiens schuld* dit onheil ons treft" (hfdst. 1:7). Daar zij God niet kenden, deden ze een beroep op een voor hen onbekende macht, het lot, om ingelicht te worden. We zien hier de onwetendheid van het natuurlijk hart van de mens, dat zichzelf niet kent en zonder kennis *van God* is. Zij waren blind, maar God was zo genadig hen te antwoorden door Zich op het peil van hun bevattelijkheid te plaatsen. Het lot sprak en wees Jona aan. Ondanks het oordeel dat hem zou treffen en niettegenstaande zijn vlucht ver van God, waarover hij hun te voren iets had gezegd (zie vs. 10), legde Jona toch getuigenis af van het wezen Gods, naar dat het verduisterd verstand van deze mannen daarvan begrijpen kon. Hij zei: "Ik ben een Hebreëer en ik vrees de Here, de God des hemels, die de zee en het droge gemaakt heeft" (hfdst. 1:9). Het geloofsgetuigenis van Israël, dat er één God en Schepper is, herinnert de volleen aan wat Hij hun door zijn werken had bekend gemaakt, "opdat zij niet te verontschuldigen zijn" (Rom. 1:20). Paulus' prediking aan de Atheners droeg hetzelfde karakter (zie Hand. 17).

Deze arme, onwetende heidenen zeiden drie dingen. Op hun vraag, door wiens schuld hen dit onheil trof, had God door het lot geantwoord. Maar Hij gebruikte Jona, als type van Israël, het voorwerp van zijn oordeel, om het licht aan de volken te brengen, want er staat geschreven: "het heil is uit de joden" (Joh. 4:22).

Op het tweede woord: "Wat hebt gij toch gedaan?" had Jona reeds een antwoord gegeven, zodat deze heidenen zich er niet in konden vergissen: "want die mannen wisten, dat hij op de vlucht was, weg van het aangezicht des Heren, want dat had hij hun medegedeeld" (hfdst. 1:10). Zij berispten de profeet dan ook: "Gij zegt God *te vrezen*. Vreest ge dan niet Hem ongehoorzaam te zijn?" Hoe vaak zijn de joden tot hun schande door de volken bestraft, evenals nu de christenen door de wereld!

Hun derde vraag was: "Wat zullen wij met u doen?" (hfdst. 1:11). Het vertrouwen in het woord van de Heer werd in hun hart geboren en, in plaats van zich af te wenden van Jona, die ontrouwe dienstknecht, begrepen zij dat alleen hij hen omtrent de wil van de Heer kon inlichten.

Jona erkende, dat zijn ontrouw oorzaak was van de beschikkingen van God aangaande de volken. Hij zei dan ook: "Ik *weet*" - en dat is de ware uitspraak van een hart dat God kent - "dat door mijn schuld deze zware storm tegen u is opgestoken". "Neemt mij op en werpt mij in de zee" (hfdst. 1:12). Zo is de verwerping van Israël de verzoening der wereld (Rom. 11:15).

Een offer nodig

De mannen aarzelden het bevel van de profeet uit te voeren en putten alle middelen uit, vóór ze er aan gehoorzaamden. Maar zij konden geen succes hebben, want "de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen" (hfdst. 1:13). Om gered te worden was een *slachtoffer* nodig, anders zouden zij in het oordeel omkomen. Later zullen we zien, wie dit ware slachtoffer voor God is, doch hier gaat het om Jona, als type van het verworpen Israël. Toen het oordeel uitgevoerd was, kon het schip van de heidenen zijn reis vervolgen. Door de verwerping van Gods volk is de deur geopend tot zegen voor de volken. Dit voorbeeld van het behoud van mensen uit vroegere tijd, van mannen die behoorden tot afgodische volken, die "ieder tot zijn god riepen"

is een illustratie van de woorden: U "hebt voor God gekocht met uw bloed uit elk geslacht en taal en volk en natie" (Openb. 5:9).

Het dreigende gevaar deed hen tot de Here roepen. Daarmee begint altijd de relatie met God. Maar de mededeling dat er een offer gebracht moest worden, dat hen voorgoed van het oordeel vrij zou stellen, stuitte hun tegen de borst. Zij wilden liever "roeien om het schip weer aan land te brengen". Bovendien konden zij niet loochenen, dat zij, door de dienstknecht van de Heer in de zee te werpen, met "onschuldig bloed" belast werden (hfdst. 1:14). Zij waren dus schuldig, doch God onderrichtte hen, dat dit offer, ondanks hun aandeel daarin, voor hen het enige middel tot behoud was. En merk nu op welk een geestelijke verandering bij de schepelingen teweeggebracht werd: "En de mannen vreesden de Here met grote vrees, en zij slachtten de Here een offer en deden geloften" (hfdst. 1:16). Hun eerste stap op de verstandige weg was: de Here zeer te vrezen. Dat is het beginsel der wijsheid. Daarna kwamen zij voor Hem te staan als aanbidders, door Hem een offer te brengen. En vervolgens deden zij geloften. Een gelofte is de vrijwillige toewijding aan God om Hem zonder voorbehoud te dienen (Deut. 23:21; Lev. 7:16). We vinden hier dus een hele groep van geredde en tot God gebrachte mensen, getuigen van zijn genade, aanbidders en Hem toegewijde slaven. In dit schip der volken bevonden zich van nu aan verlost, terwijl Jona, type van Israël, in de diepte van de volkerenzee verzwolgen was.

Het oordeel uitgesteld

Het eerste hoofdstuk van dit boek leert ons, hoe de gehoorzaamheid van het geloof het deel der volken geworden is *in het heden*; het derde hoofdstuk richt onze blikken op een *toekomstige* tijd. Daar lezen we van het oordeel dat aan Nineve, de "grote stad", die als hoofdstad alle volken samen voorstelt, werd aangekondigd. Wat was het resultaat hiervan? "En de mannen van Nineve geloofden God en riepen een

vasten uit en bekleedden zich, van groot tot klein, met rouwgewaden" (hfdst. 3:5). Er is hier sprake van een *nationale vasten*. Men zou moeilijk kunnen beweren dat zij niet echt gemeend was, want zij berustte op *het geloof* in het woord van God. Dit geloof duurde echter bij de inwoners van Nineve slechts "voor een tijd" (Matt. 13:21). Maar, hoewel dit zo was, toch werd die uiterlijke bekering, gebaseerd op de vrees voor de straf van God, voor Hem aanleiding het oordeel tijdelijk uit te stellen. Twee eeuwen later werd het lot van Nineve definitief beslist en de stad totaal verwoest. Zo zal het ook zijn bij de vestiging van Christus' heerschappij. Met het oog op zijn oordelen, zullen de volken zich aan Hem onderwerpen en de God van Israël erkennen (Ps. 18:45). Maar wanneer na het duizendjarig rijk Satan ontbonden wordt en de volken opnieuw verleiden zal, zullen zij het eindoordeel ondergaan.

De bekering van Nineve voert onze gedachten naar de ernstige dagen die wij beleven. De hand van God drukt zwaar op de volken. Het lijkt alsof Hij ook nu zegt: "Nog veertig dagen en Nineve wordt onderstboven gekeerd". Moesten de volken als zodanig zich niet bekeren en "een vasten uitroepen"? Moesten keizers en koningen, groten en kleinen niet "met kracht roepen tot God en *zich bekeren een ieder van zijn boze weg, en van het onrecht dat aan hun handen kleeft*"? "Wie weet, God mocht Zich omkeren en berouw krijgen en zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet te gronde gaan" (hfdst. 3:8, 9). God kan berouw hebben, de richting van zijn wegen met de mensen wijzigen, wanneer zij hun eigen wegen veranderen en er van terugkomen. Mochten deze woorden, zoals eens die van Jona, weerklink vinden in het hart van de volken!

ISRAËL

De toestand van het volk

We hebben gezien dat Jona, ondanks zijn geloof en zijn waardigheid van profeet, gekenmerkt werd door een geest van ongehoorzaamheid, onafhankelijkheid van de Here, geestelijke hoogmoed en eigengerechtigheid. Dezelfde dingen vinden we ook bij het volk als geheel, zoals de profeten ons die schilderen. Het gaat hier nu niet om de zo vaak veroordeelde afgoderij. Lang vóór de komst en de verwerping van Christus werd het dienen van vreemde goden praktisch niet meer gevonden. In het boek Jona zien we, in figuurlijke zin, de tijd waarin de geschiedenis van Israël ten einde liep. Het volk volhardde in zijn onafhankelijke en eigenwillige weg, zonder zich werkelijk van de "nietige afgoden" bekeerd te hebben (hfdst. 2:8), die hen zo lang getypeerd hadden. Het huis was leeg, geveegd en versierd (Matt. 12:44). Deze toestand kwam vooral tot uiting in de dagen van de laatste profeten en tijdens het leven van de Heer Jezus. Het was een ongelovig en verdorven geslacht, van buiten gezien als witgepleisterde graven, maar van binnen vol onreinheid. Een huichelachtig ras, doch trots op eigen gerechtigheid, hoogmoedig en er zich op beroemend dat het Abraham als vader had. Het volk als geheel schuwde het licht en het getuigenis van God, was vijandig tegen de waarheid en weerspanning tegen de genade. Al deze dingen gingen schuil onder het mom van vroomheid, stipte getrouwheid aan wettelijke gebruiken, uiterlijke vormen, waaraan zij trouwens nog hun overleveringen toevoegden, die Gods gebod te niet deden (Mark. 7:9). De leidlieden wendden alle pogingen aan om hun waardigheid, reputatie en invloed op het volk te behouden. Maar wat hen bovenal kenmerkte, was hun haat tegen de genade, die hun ware toestand aan het licht bracht. Indien zij veroordeeld werden, was er dus geen verschil tussen hen en de andere mensen. De genade opende echter de deur

van het heil voor iedere zondaar uit de volken. In Jona, hoewel een man Gods, zien we meer dan één trek van dit beeld. Er kwam een ogenblik, waarop door de verwerping van de Heiland en van de Heilige Geest, het definitieve oordeel over de joden werd uitgesproken: "Ik zal u brengen tot voorbij Babylon" (Hand. 7:43). Israël is in de volkeren zee, waar het bewaard wordt tot de dag van zijn nationale opstanding.

In het derde hoofdstuk van Jona komen we in de tweede periode van Israëls geschiedenis, na zijn herstel, typisch voorgesteld door de tweede opdracht aan Jona. Zal het hart van het volk dan veranderd zijn? Op geen enkele manier! Al zal het uiterlijk, zelfs onder de antichrist, de oude vormen van zijn eredienst weer opnemen (Dan. 9:27), zijn geestelijke toestand zal gekenmerkt worden door verzet tegen God. Het zal ten dode toe vertoornd zijn en menen daarvoor alle redenen te hebben (hfdst. 4:9). Het boek Jona zwijgt over het eind van zijn geschiedenis, en dus ook over die van Israël. Het is alsof dit weerspannige volk in het niet zal verzinken. Laten ook wij deze ernstige stilte opmerken.

Het teken van Jona

De verwerping van Israël, in verband met de profetie van Jona, wordt ons door de Heer op treffende wijze bekend gemaakt. In het twaalfde hoofdstuk van Matteüs lezen we dat de Heer Jezus van Jona sprak als een teken van zijn dood en opstanding. Dit onderwerp zullen we verderop beschouwen. In Matt. 16:4 haalde de Heer opnieuw Jona aan, en ongetwijfeld met een heel andere bedoeling. De farizeeën en de sadduceeën vroegen Hem opnieuw om een teken. De Heer sprak toen tot hen over tekenen van de hemel, goed weer en storm (beelden van de genade en van het oordeel), die zij wel wisten te onderscheiden, terwijl zij niet "de tekenen der tijden" konden onderscheiden. Het oordeel stond voor de deur en zij wisten er niets van. "Het zal geen teken worden gegeven dan het teken van Jona". Israël stond op het punt in de zee

geworpen te worden, om plaats te maken voor Gods wegen in genade jegens de volken. Matteüs voegde er dan ook aan toe: "*En Hij verliet hen en ging weg*".

Maar *het ware Israël* zal weer opstaan, en zoals we zien zullen, de gezant en de getuige van de Heer worden om de "grote menigte van volken" tot bekering te brengen.

HET OVERBLIJFSEL

Bekering en herstel

Het voornaamste doel van het boek Jona komt, naar het ons toeschijnt, in het tweede hoofdstuk tot uitdrukking. We hebben het tot dusver opzettelijk overgeslagen. Uit het boek Jona kunnen we leren waardoor de getuigen van de Heer gekenmerkt moeten worden. Vervolgens zien we in dit boek de joodse profeet als getuige, en ten slotte geeft Jona ons een beeld van de geschiedenis van het volk, dat ondanks alles Gods getuige voor de volken geweest is en nog zal zijn. We zeggen *zal zijn*) want al werd het volk verworpen, toen Gods geduld ten einde was, in de toekomst zal er van Israël een overblijfsel zijn. Dit overblijfsel, of deze rest, zal de kern vormen van een toekomstig volk, dat, evenals heel het joodse geslacht, met "bloedschuld" beladen zal zijn. Het draagt mede de verantwoordelijkheid voor de dood van de Messias, en zal daarvan de gevolgen ondervinden in de *verdrukking* van het einde. De benauwdheid zal deze joden tot bekering brengen, waardoor zij gered zullen worden. Zij zullen niet trachten hun eigen verantwoordelijkheid te scheiden van die van het volk waartoe zij behoren. Zij zullen erkennen, dat hun kastijding verdiend is; dat de steeds heviger wordende storm der verdrukking de rechtvaardige vergelding is van hun misdaad en dat zij uit het land der levenden afgesneden behoren te worden, omdat zij de Zoon van God gekruisigd hebben! Maar in die benauwdheid zullen zij ontdekken, dat hun Messias dezelfde angsten doorgemaakt heeft. En - dat de Here Hem heeft geantwoord! Deze overtuiging zal hun groot vertrouwen schenken. Zij zullen dan ook tot God roepen, met de zekerheid dat Hij naar hen zal horen. Hun ervaringen worden in hoofdstuk 2 van "Jona" beschreven.

Het gebed van Jona bevat twee onderwerpen.

Het eerste: de ervaringen van het gelovig overblijfsel, van het ware Israël, in de dag der benauwdheid¹ (hfdst. 2:3), waaruit het gered wordt.

Het tweede: het lijden en de dood van Christus.

Over het laatstgenoemd onderwerp zullen we in het volgende hoofdstuk iets zeggen.

God antwoordt op het gebed in de benauwdheid

Wat het eerste onderwerp betreft, veronderstellen we dat onze lezers voldoende vertrouwd zijn met het oude testament, om te weten dat de profeten en de psalmen voortdurend spreken over het gelovig joodse overblijfsel in de eindtijd, en over de verdrukking die het te lijden zal hebben. Het gebed van Jona is een bewijsmiddel ter ondersteuning van deze waarheid. De acht verzen van Jona 2 bevatten ontelbare passages uit de psalmen en uit Jesaja; ze alle aan te halen zou onze beschouwing onnodig overladen. Elke lezer, die een goede concordantie bezit, kan er zelf een hele lijst van opmaken. Wij beperken ons dus tot het citeren van enkele belangrijke schriftwoorden. "En Jona bad tot de Here, zijn God, uit het in gewand van de vis. Hij zeide: Ik riep uit mijn nood tot de Here en Hij antwoordde mij" (vs. 1, 2). Het is opmerkelijk dat Jona's roepen tot God pas kwam *nadat* de schepelingen, een beeld van de volken, tot God hadden geroepen. Dat is een illustratie van de tijd waarin wij leven. Het schip van de volken met hen die door het geloof aanbidders van de ware God geworden zijn, zet tegenwoordig zijn weg voort. Zij die het bevaren, hebben de verlossing verkregen na hun roepen tot de Here (hfdst. 1:14). Israël echter is in de volkerenzee verzwolgen, maar uit de

¹ Noot van de schrijver.

Ook "een tijd van benauwdheid voor Jakob" genoemd (Jer. 30:7), en "de grote verdrukking", een meer algemene term. Zie voor het woord "benauwdheid" een menigte verzen in de psalmen en de profeten.

schoot van het dodenrijk zal een overblijfsel ontwaken. Uit de diepte van zijn *benauwdheid*, midden in die grote verdrukking, die allereerst zwaar wegen zal op de gelovigen van het oude volk van God, zal het zelf ook roepen tot de God, die het vertoornd heeft.

Jona 2:2 heeft hetzelfde kenmerk als het begin van vele psalmen, in die zin dat het een *samenvatting* geeft van de hele inhoud van het gebed en van te voren wijst op *het resultaat*, terwijl de volgende verzen beschrijven langs welke weg dit resultaat verkregen wordt. In de diepte van de afgrond geworpen, opgeslokt door het grote dier, dat God beschikt had als instrument van zijn behoud, bad en riep Jona. Hoe groot was zijn blijdschap, toen hij merkte dat het antwoord kwam! In Psalm 120, die als voorrede diende tot de kleine verzameling van de bedevaartsliederen, vinden we nagenoeg dezelfde woorden. Het gaat in die psalm over het overblijfsel, dat opnieuw door vervolging uit zijn land verjaagd zal zijn, nadat het daar met het ongelovige deel van het volk was teruggekeerd. Het zal de dag zijn van *de benauwdheid van Jakob* (zie Openb. 12:13-16). Dan zal het uitroepen: "In mijn angst heb ik tot de Here geroepen en Hij heeft mij geantwoord" (Ps. 120:1). "En Hij redde hen uit hun angsten", zoals zo dikwijls in Ps. 107 gezegd wordt, die op zijn beurt de inleiding vormt van het vijfde boek van de psalmen, waarin de bedevaartsliederen staan. "Hij antwoordde mij" is de samenvatting van alle ondervindingen der gelovigen: een volkomen verlossing. Zo is het ook in Ps. 130: "Uit de diepten roep ik tot U, O Here". Deze psalm laat zien, hoe het geweten van het overblijfsel ernstig op de proef gesteld zal worden, en toont daarbij de resultaten, de eeuwige zegen van de verlossing.

Ervaringen als gevolg van de gebedsverhoring

"Uit de schoot van het dodenrijk schreeuwde ik, Gij hoordet mijn stem" (Jona 2:2).

Na de zo juist besproken samenvatting volgen nu in Jona's gebed de ervaringen die het *antwoord* van de Here hadden teweeggebracht. Eerst riep Jona uit de schoot van het dodenrijk en God *hoorde*. Het antwoord was nog niet gekomen, maar hij had de vertroostende zekerheid dat het gelovig gebed de oren van de Heer bereikt had. Het gebed van Hizkia vertoont veel overeenkomstige trekken met dat van Jona, maar de benauwdheid is er niet zo groot: Hizkia moest door de poorten van het dodenrijk *heen* (Jes. 38:10); Jona *bevond* zich daar; David *steeg er uit op* (Ps. 30:4). (Zie ook Ps. 18:5, 6). "Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zee, en een waterstroom omving mij, al uw brandingen en uw golven gingen over mij heen" (hfdst. 2:3).

In Psalm 42:8 vinden we bijna dezelfde uitdrukking. Iedere lezer die enigszins vertrouwd is met de profetie, weet dat in het tweede boek van de psalmen (42-72) profetisch de gevoelens en ervaringen beschreven worden van het overblijfsel van Juda, in de tijd dat het onder de volken verjaagd zal zijn in de dagen van de grote verdrukking. In het gebed van Jona vinden we dergelijke ervaringen.

"En ik, ik zeide: verstoten ben ik uit uw ogen, zou ik ooit weer uw heilige tempel aanschouwen?" (hfdst. 2:4). Opnieuw vinden we hier veel overeenkomst met het gebed van Hizkia (Jes. 38:10, 11), talrijke verzen uit het tweede boek der psalmen (Ps. 43:2; 44:10; 60:3 en 12) en nog andere (Ps. 74:1; 77:8; 31:23; Klaagl. 5:22). Het bewustzijn dat verstoten te zijn, zal de zekerheid der geloofs bij dit arme, in benauwdheid verkerende overblijfsel, niet vernietigen. Uit Jeruzalem verdreven, zal het de blik onafgebroken op de tempel gericht houden, evenals Daniël deed door de open vensters aan de kant van Jeruzalem (Dan. 6:11; zie ook Ps. 42:5; 43:3, 4; 18:7; Hab. 2:20). De gelovigen van deze bedeling, die dit vers op zichzelf kunnen toepassen wanneer zij in beproeving zijn, weten dat deze tempel voor hen *het Vaderhuis* in de hemel is.

Het oordeel over de zonde

"Wateren omringden mij, zij bedreigden mijn leven, de diepte omving mij, met zeewier was mijn hoofd omwonden" (hfdst. 2:5).

In de *benauwdheid* deed Jona, en met hem elke gelovige die in soortgelijke omstandigheden verkeert, de ondervinding op wat het oordeel van God over de zonde inhoudt. In het tweede boek van de Psalmen wordt deze verschrikkelijke toestand in onuitwisbare trekken geschilderd: "Watervloed roept tot watervloed bij het gebruis uwer stromen; al uw baren en golven slaan over mij heen" (Ps. 42:8). Ps. 69 beschrijft hoe groot deze angst is. Als iemand verzinkt in het bodemloze slijk van de zonde heeft dit het oordeel tot gevolg: de diepe wateren en de overstromende vloed, terwijl tegelijkertijd een put zijn mond opent (Ps. 69:3 en 16). Later zullen we zien, dat de gelovige in deze afgrond Christus ontmoet, die daarin voor hem is neergedaald. Ook wij, christenen, hebben dezelfde ondervinding opgedaan, maar voor ons is het niet nodig geweest de afgrond te leren kennen, zoals dat het geval zal zijn met het overblijfsel. Wij hebben het slechts in ons gemoed en geweten ervaren.

"Tot de grondvesten der bergen zonk ik neer; de grendelen der aarde waren voor altoos achter mij. Toen trokt Gij mijn leven uit de groeve omhoog, O Here, mijn God!" (hfdst. 2:6).

De benauwdheid bereikte haar hoogtepunt. De verslagene en beproefde kon niet dieper meer zinken. Het betekende de dood in al zijn verschikking. De toegangspoorten tot het land der levenden waren voor altijd gesloten. Dezelfde ervaring vinden we in Hizkia's danklied (Jes. 38:10, 11), maar ook hetzelfde antwoord van God: "Gij toch zijt het, die mijn leven gered hebt van de groeve der vernietiging, want Gij hebt al mijn zonden achter uw rug geworpen". "De Here is gereed om mij te verlossen" (Jes. 38:17 en 20). Door de opstanding van Christus

zijn al onze zonden in de groeve achter gebleven, waar ze nimmermeer teruggevonden zullen worden.

De redding komt van de Here

"Toen mijn ziel in mij versmachtte, gedacht ik de Here, en mijn gebed kwam tot U in uw heilige tempel" (hfdst. 2:7). Op het ogenblik van de uiterste angst en doodsnood, dacht Jona aan de Here en zijn gebed werd niet alleen *gehoord*, maar ook *aangenomen* in de plaats waar God zijn woning heeft. Dat is de ervaring van ieder die tot God roept.

"Zij die nietige afgoden dienen, geven Hem prijs, die hun goedertierenheid is" (hfdst. 2:8).

Hier zien we de afkeuring, de veroordeling, die uitgesproken wordt over het afvallige volk, dat opnieuw door de demon der afgoderij overheerst is (Matt. 12:43-45), en voor leugenachtige ijdelheden de genade afwijst die hun aangeboden wordt. Beter in de benauwdheid gedompeld te worden, roet de hoop op verlossing, dan het lot te delen van hen die de antichrist als heer zullen hebben. In Psalm 31 zien we het verschil tussen hen "die ijdele nietigheden vereren" en hem die op de Here vertrouwt, wiens genade de enige toevlucht is (vs. 7). "Maar ik, met lofzegging wil ik U offeren; wat ik beloofd heb, wil ik betalen; de redding is des Heren" (hfdst. 2:9).

Deze woorden van Jona kunnen we profetisch toepassen op de gelovige van het overblijfsel. De eredienst, die de volken al gevonden hadden in de tijd van Israëls ontrouw, zal dan het deel zijn van het gelovig overblijfsel van Gods volk. In de toekomst zullen de volken, onder de heerschappij van de Messias, offeranden brengen aan de Here, de God van Israël, en naar Jeruzalem optrekken om Hem samen met zijn volk te aanbidden (Ps. 116:13, 14, 17, 18; 22:26). Dan zullen er voor Israël zowel als voor de volken "geloften" zijn, het dienen van de Here, uit vrije wil en zonder voorbehoud door "een vrijwillig volk" (Ps. 56:13; 61:9; 66:13; 76:12; Lev. 7:16; Deut. 23:21).

Het laatste woord van dit profetisch gebed is: "De redding (het heil) is des Heren".

De verlossing was er. God alleen had haar bewerkt; zij was alleen de vrucht van zijn genade (Jes. 38:20; 52:10). Deze grote waarheid zal Israël in het laatst der dagen vinden; thans maakt zij al de blijdschap en zekerheid van alle gelovigen uit; daarop is hun heil voor eeuwig gegrond. Hoe zal die verlossing tot stand komen? Dat zullen we in het volgende hoofdstuk zien.

DE CHRISTUS

Het teken van Jona

De persoon van Jona stelt ons Christus voor onder twee verschillende aspecten. Het eerste aspect: *de dood en de opstanding van Christus om het werk der verlossing te volbrengen*, vinden we in de evangeliën naar Matteüs en Lucas.

In Matteüs 12 vroegen de farizeeën, die de Heer er van beschuldigd hadden dat Hij de demonen uitdreef door Beelzebul, de overste van de demonen (vs. 24), Hem om "een teken" (vs. 38). Zij wilden een wonder zien, dat Hem in hun ogen aanvaardbaar zou kunnen maken. Was het niet verschrikkelijk goddeloos aan de Heer Jezus iets te vragen wat Hem aannemelijk moest maken? Immers, heel zijn leven en de wonderen van genade die Hij verrichtte, lieten duidelijk zien dat Hij de Emmanuël, God met ons, was! Kon dit boze en overspelige geslacht nog door een teken overtuigd worden? De Heer antwoordde hun dan ook: "Een boos en overspelig geslacht verlangt een teken, en het zal geen teken worden gegeven dan het teken van de profeet Jona. Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van het zeemonster was, zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn" (Matt. 12:39, 40). Een wonderschoon beeld van het lijden van Christus werd, bijna 900 jaar vóór zijn komst, in de persoon van Jona gegeven! En zo is het: het lijden en sterven van Christus zijn het voornaamste onderwerp van de profetie.

Maar het verblijf van Christus in het graf was ook het teken, dat het nu te laat was voor het volk, dat het niet meer mogelijk was de profeet, de gezant, de Zoon des mensen, de Zoon van God, als koning aan te nemen. Van dat ogenblik af waren alle vroegere betrekkingen van God met zijn volk afgebroken. Om ze weer te kunnen herstellen, zouden ze slechts gebaseerd

kunnen worden op zijn verwerping en niet meer op zijn voorstelling aan het volk als Messias en koning. Uit liefde wilde Christus de plaats innemen van het om zijn ongehoorzaamheid verworpen Israël, opdat dit laatste krachtens het volbrachte zoenoffer zijn plaats in het koninkrijk terug zou kunnen krijgen.

Wij, gelovigen van deze tijd, weten dat Hij onze plaats als zondaars onder het oordeel heeft ingenomen, opdat voor ons de hemel ontsloten zou worden.

Christus meer dan Jona

Aan deze woorden voegde de Heer Jezus toe: "Mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht en het veroordelen, want zij bekeerden zich op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier!" (Matt. 12:41). De door de joden zo verachte volken waren heel wat minder schuldig dan Israël. Nineve had zich zonder enig uiterlijk teken bekeerd op de eenvoudige prediking van een profeet. Jeruzalem had zich niet bekeerd op de prediking van een die meer was dan Jona, die niet alleen de profeet van genade was, gehoorzaam aan de wil van God, maar de Zoon van God! Deze mensen uit de volken zullen dan ook op de oordeelsdag de bezwarende getuigen zijn van de rechtvaardige veroordeling van Israël, dat in de persoon van Christus, die in genade tot hen gekomen was, God verworpen heeft.

In Lucas 11:29-32 is het onderricht enigszins anders dan in Matteüs 12. De Heer had eerst gezegd dat aan dit boze geslacht geen ander teken gegeven zou worden dan dat van Jona. Daarna voegde Hij er aan toe: "Want zoals Jona voor de Ninevieten een teken was, zo zal ook de Zoon des mensen het zijn voor dit geslacht" (Luc. 11:30). Hij stelde dus het schuldige joodse geslacht gelijk met de Ninevieten, een heidens volk. De in figuurlijke zin gestorven en opgestane Jona was niet alleen een prediker geweest, maar ook ten opzichte van de Ninevieten tot een teken geworden. Het gaat in Lucas 11 niet om de prediking maar om *de persoon* van Jona. Christus is gestorven

en opgestaan en onder de volken als Zaligmaker aangenomen. Dit feit alleen al hield Israëls veroordeling in. Dit volk was schuldig aan de dood van Christus. Door de Heer Jezus op te wekken verklaarde God volkomen bevredigd te zijn met het werk van zijn geliefde Zoon, die Israël niet had gewild, en waardoor het een onvergeeflijk oordeel op zich laadde. De Heer zei verder: "Mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht en zullen het veroordelen, want zij bekeerden zich op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier!" (vs. 32). Zeker, de Ninevieten hadden zich *zonder teken* bekeerd, terwijl de Joden juist een teken verlangden. De *prediking* van Jona had Nineve tot bekering geleid, zijn woord had dit resultaat voortgebracht. Wat hadden de joden met Christus' prediking gedaan? En toch, wat een verschil tussen beider getuigenis! Jona kwam het *oordeel*, de verwoesting van Nineve aankondigen, Christus de *genade* voor het schuldige volk. Hoe verhard was Israël toch om zo'n blijde boodschap te verwerpen.

In het Nieuwe Testament is Jona dus in drie facetten voorgesteld: een verworpen Jona; een Jona die drie dagen en drie nachten in het ingewand van de vis doorbracht; een opgestane Jona. In al deze drie dingen was hij een type van Christus, die heden als zodanig aan alle mensen wordt voorgesteld tot hun *eeuwig heil*.

De benauwdheid van Christus

Het boek van Jona toont bovendien, meer dan enig ander, dat de profetie niet verklaard kan worden door de vervulling van geschiedkundige gebeurtenissen (één van de vele dwalingen van de moderne theologie), maar dat Christus er het einddoel en de enige oplossing van is.

Nog in een ander opzicht wordt Christus ons in dit boek voorgesteld. Jona was ook een type van Christus, die Zelf *de toorn van God onderging* en daaruit verlost werd. In de eindtijd zal het gelovig overblijfsel van Israël tijdens de grote

verdrukking door deze wetenschap de bemoediging en het vertrouwen vinden, die het dan zo heel nodig zal hebben om die tijd door te komen. Deze belangrijke waarheid wordt samengevat in een vers in Jesaja: "Hij werd hun tot een Verlosser. In al hun benauwdheid was ook Hij benauwd en de Engel zijns aangezichts heeft hen gered" (Jes. 63:8, 9). Het overblijfsel van Juda, schuldig aan de verwerping van de Messias, zal tengevolge van deze zonde door de smeltoven en de benauwdheid heen gaan. Wanneer het dan in de diepe wateren in grote nood zal zijn, zal het ontdekken, dat een ander, zijn Heiland en Verlosser, daarin vóór hem en ten behoeve van hem geweest is en er uit verlost is geworden. Wat een rust en zekerheid zal dit aan het overblijfsel schenken! Ja, in Getsemane heeft de Heer kunnen zeggen: "ten dage dat het mij bang te moede is, neig uw oor tot mij", en: "ik vermeng mijn drank met tranen vanwege uw toorn en uw verbolgenheid, omdat Gij mij hebt opgenomen en neergeworpen" (Ps. 102:3, 10, 11). Hijzelf heeft ook gezegd: "het water is gekomen tot aan de lippen" (Ps. 69:1). Van Hem lezen we: "Hij die tijdens zijn dagen in het vlees met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd heeft aan Hem die Hem uit de dood kon verlossen (en Hij is verhoord om zijn godsvrucht)" (Hebr. 5:7). In deze en veel andere verzen zien we Christus in Getsemane, in de dag van "benauwdheid", waar Hij de angst doormaakte van het oordeel, dat het volk verdiend had. Daar leed Hij met het volk mee en verwezenlijkte in zijn ziel de toorn van God tegen het schuldige Israël. De gelovigen van het overblijfsel zullen, als deze dingen voor hun aandacht komen, versterkt worden in hun godsvrucht, in hun vertrouwen op God, in de zekerheid van hun verlossing. Dan zullen ze kunnen zeggen: "Tot hoelang?" omdat ze overtuigd zijn eens verhoord te zullen worden. In de diepe wateren zullen ze Christus leren kennen, die deel genomen heeft aan hun benauwdheid. Maar zij zullen ook weten, dat Hij uit de diepe groeve verzezen is, opdat zij de zegeningen in "het land der levenden" zouden terugvinden.

Wij gelovigen bezitten deze verlossing nu al. Zij heeft voor ons de hemel geopend. De verlossing van Israël zal in de eindtijd aan het volk de toegang geven tot de nieuwe aarde, onder de regering van de Vredevorst. Het zal dan, met dezelfde zekerheid die wij nu al bezitten, kunnen zeggen: Het heil is van de Heer!

GOD

Een God die redt en verlost

In het boek Jona vinden we dat God Zich daarin heeft geopenbaard op twee verschillende wijzen.

Toen Hij de storm zond als een oordeel over zijn ontrouwe profeet en over de volken, was het zijn bedoeling aan laatstgenoemden genade te bewijzen. Zij waren tot dusver totaal onverschillig en zonder enige kennis van de ware God. Hij bracht de schepelingen echter tot aan de poorten van het graf, met het doel dat zij tot de Here zouden roepen (Jona 1:14; Ps. 107:23-32). Daarna maakte Hij Zich bekend als de *God die redt*, en die zijn profeet opofferde om hen te behouden. De dienstknecht van God *moest* aan de dood prijs gegeven worden, om zielen die God niet kenden er toe te leiden Hem te dienen. Maar God is ook een *God van verlossing voor zijn volk*. Hij kan de ongehoorzaamheid niet verdragen en Hij moet de overtredingen straffen, want Hij kan geen afstand doen van zijn gerechtigheid en heiligheid. Het ingewand van de vis, die Jona opgeslokt had, verborg om zo te zeggen een andere Jona, gehoorzaam en trouw, die zonder oorzaak leed, maar die opstond opdat Israël "het heil des Heren" deelachtig zou kunnen worden.

God als schepper en onderhouder van alle mensen

Het tweede kenmerk van God, zoals we dat vinden in het boek Jona, is dat Hij Zich geopenbaard heeft als *"een God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in allen"* (Ef. 4:6). Hij is de schepper en onderhouder van alle mensen en van al wat leeft. Hij bestuurde naar zijn goeddunken de elementen, de winden en de zee; Hij beschikte een grote vis, een wonderboom, een worm, een oostenwind, om zijn plannen uit te

voeren. Zijn voorzienigheid zorgde voor alles; zijn alomvattende goedheid was overal. Deze "God, die de zee en het droge gemaakt heeft" (Jona 1:9), zullen de volken in het laatst der dagen aanbidden, wanneer zij in "de Vader van allen" zullen herkennen de God, "die zonder aanzien des persoons oordeelt naar het werk van ieder" (1 Petr. 1:17). De liefde van God jegens al zijn schepselen is universeel, omvat allen. De mens van deze tijd wil dat, over het algemeen, nog wel erkennen, op voorwaarde dat dit hem niet verplicht zich te bekeren. Zo was het niet met Nineve. Toen deze mensen uit de volken hoorden dat de God van lankmoedigheid en zachtmoedigheid op het punt stond hen te oordelen, omdat zij Hem beledigd hadden, werden ze tot bekering gedrongen. God openbaarde Zich aan Nineve niet als de Here, de God van Israël, maar als *God, Elohim*, de schepper (Jona 3:5, 8, 9, 10). Deze stad, waarvan de boosheid voor God opgestegen was en die zich voor afgoden boog, kwam tot bekering. Er werd een vasten uitgeroepen, en niet de God die redt, maar God, de schepper, hield daarmee rekening en spaarde Nineve voor een tijd. De bekering der volken, door de verkondiging van "het eeuwig evangelie" in de laatste dagen, zal geen ander karakter hebben. De engel die dat zal doen, zal met een grote stem zeggen: "Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want het uur van zijn oordeel is gekomen; en aanbidt hem die de hemel en de aarde en de zee en de waterbronnen heeft gemaakt" (Openb. 14:7). De volken zullen zich bekeren en gedurende duizend jaren gespaard worden, zoals Nineve gedurende twee eeuwen.

Gods alles omvattende liefde en voorzienigheid

Deze grondwaarheid, de alles omvattende liefde van God, de voorzienigheid van de "Vader van allen", moest Jona nog leren. Hij kende de Here, de God van Israël, als een barmhartig God onder de wet; hij kende Hem als een God van verlossing, die hem gered had. Maar zijn hoogmoed als jood kon niet aanvaarden, dat Gods hart evenzo openstond voor al zijn schepselen. Zijn egoïsme bracht hem er toe te menen dat Gods

zorg zich uitsluitend over *zijn* persoon moest uitstrekken. Dat hij, Jona, gespaard werd, vond hij bijna vanzelfsprekend. Dat de grote stad verwoest werd, achtte hij nodig om zijn eer als profeet veilig te stellen! Is het niet waar, dat onze eigenliefde dikwijls maakt dat we de meest elementaire waarheden omtrent het wezen van God niet kennen? De laatste les die we in dit boek vinden was dan ook voor de profeet zelf bestemd. Gods voorzienigheid beschikte een wonderboom om tot schaduw te zijn boven zijn hoofd "ten einde hem van zijn misnoegdheid af te brengen" (hfdst. 4:6). Vol blijdschap vertrouwde hij op de bescherming die een plant, een nederige schepping van God, hem bood, in plaats van op te zien tot Hem, die haar daar gesteld had. God gaf de plant tot voedsel aan een worm, die Hij eveneens beschikt had. Zo schakelde alles zich aaneen in de wegen van de voorzienigheid. De schepper dacht aan alles, aan een plant, een worm, aan Jona, aan een grote stad met haar hele bevolking en haar koning, aan de jonge kinderen, die niet in staat waren hun rechterhand van de linkerhand te onderscheiden, aan het talrijke vee dat de stallen vulde.

"Jona, hoe is het toch gesteld met uw hart?" was als het ware de vraag van de Vader van allen. Je egoïsme maakt je blind voor wat Ik ben en jij wordt boos. Ben je terecht vertoord? Ben Ik vertoord op u? Het *hart* van Jona moest worden geoordeeld, of althans van egoïsme en hoogmoed overtuigd worden.

De rechtvaardige Job moest een dergelijke ondervinding opdoen, maar daarvan laat het Woord ons het resultaat zien. Toen hij God als de machtige schepper, de Vader van allen, gezien had, zei hij: "Daarom herroep ik en doe boete in stof en as" (Job 42:6). Jona had ook, in de wonderen der schepping, God ontmoet, maar hij zei: "Terecht ben ik vertoord, ten dode toe". Dat was het laatste woord van de profeet van Israël! Welk een tegenstelling met de schepelingen, die gelukkig en blij de reis voortzetten op de rustige zee; met het bekeerde Nineve, dat de vreugde smaakte van zijn redding. De Vader van allen had met ontferming omgezien naar de onwetendsten van zijn

schepselen met het doel hen te zegenen. Eén man bleef afzijdig, Jona, de bewaarder van de verborgenheden Gods. Hij was somber en boos, omdat hij met zichzelf bezig was en daardoor onbekend bleef met wat er in het hart van God gevonden wordt.

Toch betekent de ontferming, die de Vader van allen aan de mensen bewijst, nooit dat God onverschillig is ten aanzien van het kwaad. Diezelfde Vader "oordeelt naar eens ieders werk". Hij oordeelt hen die zich op de zee wagen, vertrouwend op de bescherming van hun valse goden; Hij oordeelt zijn getuigen, Wanneer zij in een geest van ongehoorzaamheid zich van Hem verwijderen; Hij oordeelt een volk vol van boze wegen en geweld; Hij spaart niemand om al die mensen te redden. Maar wanneer de wil van een mens, die bij een gelovige hardnekkiger kan zijn dan bij de ellendigste zondaar, zich tegen Hem blijft verzetten, Hem blijft tegenspreken, wordt Hij, de Vader van allen, niet vertoornd. Dan gebruikt Hij een bijna onuitputtelijk geduld, een geduld, waarvan we in deze geschiedenis noch de uitwerking, noch het einde zien.

De geschiedenis van de mens

Zo hebben we dan in dit boek, dat zo'n bijzondere plaats inneemt onder de profetische geschriften, de hele geschiedenis van de mens van het begin tot het eind voor onze aandacht zien voorbijgaan. We hebben daarin gezien de geschiedenis van een ongehoorzaam schepsel, dat echter een nieuw leven ontvangen heeft; die van Israëls verwerping; van de genade aan de volken bewezen; van een overblijfsel dat in de benauwdheid bewaard zal worden; van de volken in de eindtijd, die het evangelie van het koninkrijk ontvangen. En als bekroning van dit alles samen: Christus, die Zichzelf overgaf en opstond uit de doden, de Schepper op wie de volken zullen hopen, en de God die redt, van wie geschreven staat: "Het is te gering, dat gij Mij tot een knecht zoudt zijn om de bewaarden

van Israël terug te brengen; Ik stel u tot een licht der volken, opdat mijn heil reike tot het einde der aarde" (Jes. 49:6).

Oude Sporen 2008